

سیناپژوهی

بررسی رساله روانشناسی شفا از منظر زبان‌شناسی

الهه دفتری نژاد

تهران، ۱۳۹۹

سرشناسه: دفتري نژاد، الهه، ۱۳۴۸
 عنوان و نام پديدآور: سيناپژوهي: بررسي رساله روانشناسي شفا از منظر زبان‌شناسي/الهه دفتري نژاد
 مشخصات نشر: تهران: راين، ۱۳۹۹
 مشخصات ظاهري: ۱۲۰ صفحه
 شابک: 978-600-97321-9-7
 وضعيت فهرست نويسي: فيبا
 يادداشت: واژه‌نامه
 شماره کتابشناسي ملي: بررسي رساله روانشناسي شفا از منظر زبان‌شناسي
 موضوع: ابن سينا، حسين بن عبدالله، ۴۲۸-۳۷۰ ق. شفاء -- نقد و تفسير
 موضوع: Avicenna. Shafa, Criticism and Interpretation
 موضوع: ابن سينا، حسين بن عبدالله، ۴۲۸-۳۷۰ ق. شفاء -- مسائل لغوي
 موضوع: Avicenna . Shafa . Language, Style
 موضوع: زبان‌شناسي
 موضوع: Linguistics
 رده‌بندي کنگره: BBR480
 رده‌بندي ديويي: ۱۸۹/۱
 شماره کتابشناسي ملي: ۶۱۲۲۵۸۲

سيناپژوهي

بررسي رساله روانشناسي شفا از منظر زبان‌شناسي

مؤلف: الهه دفتري نژاد
 ناشر: راين
 نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹
 شمارگان: ۱۰۰۰
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۳۲۱-۹-۷
 قيمت: ۱۸,۰۰۰ تومان
 نظرات و پيشنهادات: ۰۹۱۲۳۸۵۹۹۷۲ (مؤلف)

فهرست مطالب

۷	سیاسگزاری
۹	مقدمه
۱۷	فصل اول : شناخت‌شناسی شفا و نظریه تجرید
۲۶	روانشناسی شفا
۲۹	روند ادراک صورت و معنی در روانشناسی شفا
۳۴	حس مشترک، سطح پردازش هم‌زمان
۳۵	خیال، خزانه صورت
۳۸	تفاوت درک صورت و درک معنی
۴۲	ادراک اولیه (مصدافی) و ادراک ثانویه (ذهنی)
۴۴	حافظه، خزانه معنی
۴۸	عقل و درک معانی کلی
۵۰	پیوند صورت و معنی
۵۲	اتحاد در قوای ادراک صورت و معنی
۵۳	مراتب تجرید در درک صورت و معنی
۵۹	فصل دوم: شناخت‌شناسی شفا و زبان‌شناسی معاصر
۶۰	تفاوت‌های بنیادین

۶ سیناپژوهی

- نشانه در زبان‌شناسی سوسوری و ادراک در رویکرد سینایی..... ۶۵
- فرضیه تصور ذهنی و فرآیندهای ادراکی..... ۶۹
- شناخت‌شناسی سینایی و زبان‌شناسی شناختی..... ۷۱
- فصل سوم : نظریه تجرید و تحلیل معنایی متن..... ۸۵
- برچسب‌های معنایی در نظریه تجرید..... ۸۶
- تحلیل معنایی متن زبان فارسی بر مبنای نظریه تجرید..... ۹۱
- کتابنامه..... ۱۰۹
- واژه‌نامه فارسی..... ۱۱۵
- واژه‌نامه انگلیسی..... ۱۱۹

مقدمه

هنگامی که به مطالعات معاصر زبان‌شناسی می‌نگرم، گویی تلاش‌های فراوان پژوهشگرانی را مشاهده می‌کنم که به هر ترتیب در جستجوی دستیابی و شناخت حقیقت معانی هستند. گویی تمامی تحلیل‌های زبان‌شناختی قرار است که ما را از میان انواع شمارش‌های بسامدی و تحلیل‌های آماری و مفهومی و... که در سطوح مختلف زبان انجام می‌شود، تنها به درک عمیق‌تری از لایه‌های پنهان معانی برساند - که البته، زبان‌شناسی در این حوزه نسبتاً موفق عمل کرده است. اما، «معنی» حقیقتاً چقدر متعلق به عالم «زبان» است؟ چه سهمی از معنی در زبان تجلی می‌یابد؟ آیا معنی‌شناسی صرفاً «حوزه» یا «شاخه‌ای» از مطالعات زبان‌شناسی است یا موضوعی وسیع‌تر است؟ پاسخ به این نوع پرسش‌ها خود بخش مهمی از نگرش ما نسبت به چیستی معنی و ارتباط آن با نظام زبان را شکل می‌دهد.

پر واضح است که اگرچه زبان ابزاری بسیار نیرومند در انتقال معانی است، لیکن معنی صرفاً به عالم زبان تعلق ندارد، بلکه بیشتر موضوعی مربوط به انسان است. به همین دلیل یک زبان‌شناس همان‌قدر حق دارد که معنی‌شناسی را بخشی از حوزه زبان بداند که مثلاً یک ریاضی‌دان آن را بخشی از ریاضی و یا یک فیلسوف آن را بخشی از فلسفه و یا یک معمار آن را بخشی از معماری... و الی آخر! بنابراین،

زبان، تنها ابزار انتقال معانی نیست و ابزارهای انتقال معانی بسیار متنوع‌اند. این نوع نگاه به معنی شاید تاحدودی به نگاه نشانه‌شناختی نسبت به معنی نزدیک شود، اما باید گفت: «معنی» پیش از آنکه در دام این عنوان‌ها و دسته‌بندی‌های پرزرق و برق گرفتار شود به عالم انسان و ساختار ذهنی او وابسته است. «نشانه‌شناسی» و یا هر دانش دیگری، با مجموعه متون متشکل از واژه‌ها و معانی ساخته‌شده توسط اندیشهٔ انسان، آیا می‌تواند اصالت معنی و چیستی آن را شرح دهد؟ آیا این خود نوعی دور و تسلسل باطل در مطالعهٔ معنی نیست؟

منظور از آنچه ذکر شد این است که ما هرگز نباید فراموش کنیم که مطالعهٔ زبان‌شناسانهٔ معنی در واقع فقط چیزهایی در مورد معنی مطرح می‌کند، تا بلکه از این مسیر بتواند به معنی و مطالعهٔ آن به نوعی عینیت بخشد و آن را با عدد و رقم و در قالب صورت‌های پذیرفته شرح دهد. اگر به این نکته قائل باشیم، آنگاه باید همچنین به حوزهٔ بسیار وسیعی برای مطالعهٔ معنی نیز قائل باشیم؛ حوزه‌ای که در آن حتی یک ریاضی‌دان، یک فیلسوف، یک روان‌شناس، یک هنرمند،... بتواند جایگاهی در شرح معنی داشته باشد. اما حقیقتاً زبان‌شناسی تا چه اندازه خود را محدود کرده و یا به حوزهٔ مطالعاتی خود اجازهٔ حرکت و جولان داده است؟